herpy

SLANGER

Central Ratsnake

Pantherophis alleghaniensis

Pantherophis alleghaniensis er en stor, adræt og ikke-giftig snog fra det østlige og centrale USA. Voksne dyr er sorte i nord og grå med mørke pletter i syd, og de klatrer og svømmer godt. Den bliver 100-185 cm og kræver et stort terrarie med klatremuligheder. Arten er hårdfør og æder villigt, men er mere forsvarsberedt end *Pantherophis guttatus*.

Familie: Colubridae Tidligere navn: *Elaphe alleghaniensis; Pantherophis spiloides; Elaphe obsoleta spiloides*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**100-185 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Dag og skumring**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**180 × 90 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-25 °C**
Hotspot	**29-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**10-15 °C** 8-12 uger
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**5-27 æg**
Inkubation	**65-70 dage** ved 27-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES-listerne eller i bilagene til EU's forordning 338/97, står ikke på EU's liste over invasive arter og er ikke omfattet af forbudslisten for slanger i BEK nr. 1261 af 17.11.2015. Der gælder kun dyrevelfærdslovens almindelige krav. Dyrevelfærd hører under Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Om arten

Pantherophis alleghaniensis er en mellemstor til stor, slank og muskuløs snog med rundt hoved og runde pupiller. Voksne dyr er normalt 100-185 cm lange inklusive hale, og de længste når omkring 215 cm. Nyklækkede unger måler 25-30 cm.

Mønstret afhænger af udbredelsen. I nord er voksne dyr ensfarvet sorte med lys bug, ofte med hvid hage og strube. Længere mod syd beholder dyrene ungernes tegning hele livet: mørke aflange pletter på grå bund, en lysegrå isse med en mørk streg, der peger fremad som en spydspids, og et mørkt bånd gennem øjet. Bugen er hvidlig eller lysegrå med mørke, uregelmæssige pletter. Det er usædvanligt i slægten, hvor ungernes tegning ellers forsvinder med alderen.

Afgrænsningen af arten har ændret sig flere gange. Slægtsnavnet er græsk og betyder panterslange, og artsnavnet henviser til Allegheny-bjergene. Efter DNA-undersøgelser regnes de gamle underarter af *Pantherophis obsoletus* i dag som tre arter: *P. obsoletus* vest for Mississippi, en midterste art mellem Mississippi og Appalacherne og *Pantherophis quadrivittatus* øst for Appalacherne og i Florida. Den midterste art blev først kaldt *Pantherophis spiloides*, og *P. alleghaniensis* blev brugt om den østlige. Siden viste det sig, at typeeksemplaret for *P. alleghaniensis* hører til den midterste gruppe, så navnet gælder nu den, og *P. spiloides* er et synonym. Den samme slange findes derfor i litteraturen og i handlen som *Pantherophis spiloides*, *Elaphe obsoleta spiloides* og *Elaphe alleghaniensis*, og ældre tekster om *P. alleghaniensis* handler ofte om den østlige art. Arterne parrer sig med hinanden, hvor de mødes, så dyr fra grænsezonerne kan være svære at bestemme. Spørg sælgeren, hvilken afgrænsning navnet følger. Pasningen er den samme for alle tre arter.

Dyrene er aktive og stærke. Opdrættede dyr bliver som regel rolige ved regelmæssig håndtering, men arten er mere defensiv end *Pantherophis guttatus*. Der findes enkelte morfer, men de er langt sjældnere end hos *Pantherophis guttatus*.

Udbredelse og levested

Pantherophis alleghaniensis lever i det østlige og centrale USA vest for Appalacherne og øst for Mississippi. Udbredelsen går fra det sydvestlige Wisconsin, Michigan, Illinois, Indiana og Ohio over Kentucky og Tennessee til Golfkysten i Louisiana, Mississippi og Alabama og ind i Floridas nordvestlige del vest for Apalachicola-floden. Mod nordøst når den det vestlige New York, Pennsylvania og Maryland. Arten findes også i det sydlige Ontario i Canada i to adskilte områder: ved Eriesøens nordkyst og i området mellem De Store Søer og St. Lawrence-floden.

Mod vest afløses arten af *Pantherophis obsoletus* og mod øst af *Pantherophis quadrivittatus*. Hvor artsområderne mødes, parrer de sig med hinanden, og dyrene kan være svære at bestemme.

> **Oprindelig udbredelse:** USA og Canada.

LEVESTED

Pantherophis alleghaniensis lever i løv- og blandskov, cypresskov, langs trærækker og vandløb, på marker og omkring lader og skure. Næsten ethvert levested med mange gnavere og lodrette flugtveje passer til arten. Den klatrer lige så godt i trækronerne som den bevæger sig på jorden og søger op i træerne efter fuglereder og egernreder. Hunner, der skal lægge æg, bruger ofte hule træer og rådne stammer.

Arten er dagaktiv i det kølige forår og skifter til skumringen og natten i varme perioder. Den jager både ved at vente, ved at forfølge byttet og ved at plyndre reder. Den dræber ved at kvæle og æder mest små pattedyr, fugle og fugleæg. Nyklækkede unger og unge dyr tager mest frøer og firben. Den har et stort aktionsområde og vender tilbage til de samme jagtområder. I kolde egne går den i vinterhvile, ofte i fælles huler. Arten er almindelig i det meste af området, men de to canadiske bestande er truede.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

En voksen *Pantherophis alleghaniensis* skal have et terrarie på mindst 180 × 90 × 90 cm (længde × bredde × højde). Arten er aktiv og klatrer, så højden og klatremuligheder er vigtige. Større er bedre, især i højden. Arten skal holdes enkeltvis.

Pasningen er den samme som for de nære slægtninge *Pantherophis obsoletus* og *Pantherophis quadrivittatus*, og hvor tal for arten selv mangler, er de lånt fra *P. obsoletus*.

Unger kan i de første måneder bo i et lille terrarie eller en ventileret kasse, men skal hurtigt over i noget større. Indret med mindst to små skjul, et i den varme og et i den kølige ende, plus et fugtigt skjul til hudskifte. Skjulene skal passe tæt om den sammenrullede slange. Tilføj kraftige grene, kork og hylder, så slangen kan klatre. Som bund bruges muldjord blandet med kokosfibre og et lag løv, eller aspespåner og cypres. Papir er billigt og rent, men skal skiftes helt, hver gang dyret har lavet snavs. Undgå fyr og ceder, hvis olier kan skade slangen. Fjern afføring straks.

Terrariet skal have et låg, der kan låses. Arten er en dygtig flugtkunstner, og selv små sprækker kan være for store. Brug klemmer eller låse. Alle flader skal være glatte, så slangen ikke skader snuden, hvis den gnider mod væggen. Et stort terrarie hjælper mod det.

TEMPERATUR

Der skal være en tydelig gradient, så slangen selv kan vælge. Solpladsen under varmekilden skal være 29-32 °C, og den kølige ende 22-25 °C. Om natten må temperaturen falde til 18-22 °C, og varmen slukkes. Brug flere halogenspots over netlåget, så hele den sammenrullede slange opvarmes, og læg en solplads, hvor den kan strække sig. Under et skjul kan der suppleres med en varmemåtte, men den skal altid have termostat. Mål med digitale termometre med føler: ét på solpladsen og ét i den kølige ende. Hold varmekilden uden for slangens rækkevidde, så den ikke kan blive brændt.

Arten kommer fra et område med kolde vintre og tåler en kølig vinter. Dyr, der skal i avl, holdes 8-12 uger ved 10-15 °C og i mørke eller svagt lys. Dyr uden avl kan holdes året rundt med 12 timers lys. I en stue med vinduer kan fodringen standse i vintermånederne.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-70 %, lavest om dagen og højest om natten. Forstøv efter behov, og læg fugtigt sphagnum i skjulet i den kølige ende. Ekstra fugt er især vigtig under hudskifte, som ses på matte skæl, blålige øjne og at dyret skjuler sig. Giv da et fugtigt skjul fyldt med sphagnum. Konstant våd bund og stillestående luft giver mug, så ventilationen skal være god, og der skal altid være et tørt sted.

En stor, tung vandskål med frisk vand skal altid stå fremme. Slangen kan lægge sig i skålen, så den skal være stor nok til det og ikke kunne vælte. Skift vandet dagligt, og skrub skålen, når den er snavset.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Pantherophis alleghaniensis er aktiv om dagen og i skumringen og skal have en tydelig døgnrytme med kraftigt dagslys. Lyset er tændt omkring 12 timer i døgnet, styret af et tænd-sluk-ur. Arten kan leve uden UVB, men UVB anbefales, fordi det gavner trivslen. Den hører til Ferguson-zone 2. Brug et T5 HO-rør på 5-6 % over den varme ende, og sigt efter et UV-indeks på 2-3 på solpladsen. Med rør over et net er afstanden fra rør til slangens ryg på solpladsen ca. 25-30 cm, uden net ca. 30-35 cm. Sørg for skygge og skjul i resten af terrariet. Skift røret hver 12. måned, fordi UV-udbyttet falder, selv om røret stadig lyser. Står terrariet ved et vindue, må det aldrig stå i direkte sol.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Pantherophis alleghaniensis spiser hele, frosne og optøede gnavere. Unger får mus, og med tiden går de over til rotter. Vagtelæg, vagtelkyllinger og små kyllinger giver variation. Levende bytte frarådes, fordi gnaveren kan skade slangen. Byttet skal være lige så bredt som eller lidt bredere end slangens bredeste sted, dog højst 1,5 gange så bredt. Tø byttet langsomt i køleskab, varm det til omkring 38 °C og flyt det med en pincet, så slangen ikke forveksler hånd og føde.

Nogle unger fra den sydlige del af udbredelsen vil først tage mus, når de er duftet til med firben eller frøer. Gnid i så fald den optøede mus med et frosset firben eller en frosset træfrø, og prøv igen. Det virker som regel efter få fodringer.

Unger fodres hver 5.-7. dag og voksne dyr hver 7.-14. dag. Vej dyret månedligt, og tilpas intervallet og byttets størrelse, så vægten holder sig jævn. Opdrættede foderdyr kan mangle D-vitamin, så pudr af og til byttet let med et kalk- og vitamintilskud, især uden UVB.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Pantherophis alleghaniensis er sky og undgår helst konflikter, men forsvarer sig, når den bliver forskrækket. Den bliver ubevægelig med kroppen i bølgeformede knæk, ryster med halen mod underlaget, så det rasler, hæver hovedet og lader som om, den slår ud. Bliver den grebet, afgiver den en ildelugtende væske fra kloakken og bider om nødvendigt. Bidene er små og ikke farlige, men uventede. Opdrættede dyr bliver som regel rolige ved regelmæssig og rolig håndtering.

Lad et nyt dyr falde til i to uger og spise regelmæssigt, før det håndteres. Løft det ud af terrariet med en slangekrog, så det ikke forveksler hånden med føde, og lad det derefter kravle fra hånd til hånd uden hårdt greb. Tag fat nedefra og støt kroppen. Undgå at klemme eller gribe ovenfra. Start med korte sessioner på få minutter, og læg dyret tilbage, når det er roligt. Vent mindst 48 timer efter et måltid, og håndtér ikke dyret under hudskifte. Hold dyrene hver for sig. Stress ved indfangning og fastholdelse belaster dyrene, så håndtér ikke dyr, der er nervøse eller sky.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan ikke ses udefra på unger og bestemmes med en sonde, som en erfaren person eller dyrlæge bør bruge. Hannerne vokser hurtigere og bliver større end hunnerne. I naturen bliver hunnerne kønsmodne efter 7-9 år, og kønsmodenheden afhænger mere af størrelse end af alder. Alder og vægt i fangenskab er ikke dokumenteret. Hunnen skal være voksen og i god kondition, før hun sættes i avl.

PARRING

I naturen parrer arten sig fra april til juli. Hannerne kæmper om hunnerne, og hannen opsøger hunnen via duft og berøring. Avl følger normalt efter en kølig vinterhvile på 8-12 uger ved 10-15 °C, hvorefter dyrene varmes op og fodres godt. Flere hanner må ikke sættes sammen, fordi de slås om hunnen.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 5-27 æg fra sidst i maj til juli. Æggene er hvide og læderagtige. Hvor mange kuld en hun kan lægge om året i fangenskab, er ikke dokumenteret. I naturen vælger hunnerne rådne stammer med høj fugtighed og lægger ofte sammen. Giv hunnen en æglæggekasse med fugtig sphagnum eller vermiculite, og fodr hende rigeligt bagefter.

INKUBATION

Æggene flyttes til en boks med fugtig vermiculite eller perlit uden at blive vendt og står i en inkubator ved 27-28 °C. Æggene klækker efter omkring 65-70 dage, og i naturen klækker ungerne i august og september. Ungerne skærer sig ud med en æggetand.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Nyklækkede unger måler 25-30 cm. De skifter hud inden for den første uge, før de spiser. Hold dem enkeltvis i små, sikre terrarier med skjul og vand. Tilbyd en lille, nyfødt mus hver 5.-7. dag, og duft den til med firben eller frøer, hvis ungen ikke vil spise. Ungerne vokser hurtigt, men må ikke holdes sammen, fordi arten kan æde mindre artsfæller.

Sundhed og typiske fejl

Pantherophis alleghaniensis er hårdfør, og de fleste problemer skyldes forkert varme, fugt eller håndtering. De typiske fejl er:

- Opkast, hvis slangen håndteres for tæt på et måltid eller bliver kold. Giv fred i mindst 48 timer efter fodring.
- Dårligt hudskifte med hudrester på øjne og halespids, når luften er for tør. Giv et fugtigt skjul og en vandskål.
- Mider, som ses som små sorte prikker i vandskålen og på slangen. De kræver behandling og grundig rengøring af terrariet.
- Luftvejsinfektioner med hvæsende vejrtrækning, slim fra næse og mund eller åbent gab. De skyldes ofte for lav temperatur eller dårlig hygiejne.
- Sår på snuden, hvis slangen gnider mod glas eller net. Større terrarie og glatte flader hjælper.
- Skader fra varmekilder, der ikke er sikret, eller fra levende bytte.
- Parasitter hos vildfangede dyr: brug opdrættede dyr, og sæt nye dyr i karantæne. Slim i afføringen, sløvhed og manglende appetit kan være tegn.

Et sundt dyr har klare øjne, glat hud og et solidt greb. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen ikke vil spise i flere uger, taber sig eller har problemer med vejrtrækningen eller huden.

Læs mere: Karantæne og hygiejne Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.